

Onderwerp

Actualisatie Accommodatieplan Sport

Voorstel

1. Instemmen met continuering van de strategische beleidsuitgangspunten uit het plan "H♥rt voor Accommodaties!" 2008-2014 voor de gemeentelijke sportaccommodaties.
2. Kennis nemen van de rapportages "Ruimte voor sport in Heerenveen 2016" en "Verenigingsmonitor Heerenveen 2015".
3. De financiële consequenties van de fysieke maatregelen uit de rapportage "Ruimte voor sport in Heerenveen 2016" betrekken bij de Perspectiefnota 2016.
4. De beleidsmatige conclusies uit beide rapportages betrekken bij de nog op te stellen lange termijn Sportvisie. Hierbij gelden voor wat betreft de sportaccommodaties aanvullend de volgende principes:
 - het dekkingspercentage voor de tarieven bij de binnensport bedraagt 35% en bij de tarieven buitensport 25%. Eén keer per 4 jaar (voor het eerst in 2019) wordt getoetst of de tarieven nog aan deze dekkingspercentages voldoen;
 - beheer en onderhoud van sportvelden blijft bij de gemeente. De overdracht van gemeentelijke was- en kleedgebouwen wordt doorgezet;
 - gezamenlijk gebruik van buitensportaccommodaties blijft waar mogelijk uitgangspunt en
 - de eigen bijdrage van sportverenigingen aan investeringen bij gemeentelijke sportvoorzieningen bedraagt in principe 1/3 deel van de werkelijke kosten.

Aanleiding

Op 2 juni 2008 heeft de gemeenteraad het plan "H♥rt voor Accommodaties!" 2008-2014 vastgesteld als gemeentelijk accommodatiebeleid. De in dit plan opgenomen knelpunten op het terrein van de sportaccommodaties, zijn opgelost. Teneinde voor een nieuwe periode zicht te krijgen op de ontwikkelingen c.q. investeringen, is een actualisering noodzakelijk. Per 1 januari 2014 is bovendien de nieuwe gemeente Heerenveen ontstaan, waardoor het accommodatiebeleid ook van kracht is geworden voor delen van het grondgebied dat voorheen tot de gemeenten Boarnsterhim en Skarsterlân behoorde.

In de Verantwoordings- en Perspectiefnota 2014 hebben wij aangegeven af te zien van een integrale actualisering van voornoemd Accommodatiebeleidsplan. Dit gezien de gewijzigde financiële werkelijkheid van de gemeente, de veranderende samenstelling van de bevolking en de maatschappelijke en economische veranderingen. Net zoals bij de onderwijsaccommodaties is ook voor de sportaccommodaties gekozen voor een meer pragmatische benadering, waarbij de reële investeringsbehoefte voor de komende jaren nader in beeld wordt gebracht.

Tijdens de behandeling van de Themabegroting 2015 op 6 november 2014 heeft de gemeenteraad zijn zorgen geuit dat als gevolg van de bezuinigingen en het ontoereikend

zijn van de jaarlijkse dotatie aan de Voorziening Sportvelden, de instandhouding van de sportaccommodaties onzeker is en dat terwijl verschillende verenigingen in de gemeente de wens hebben geuit om kunstgrasvelden of andersoortige accommodaties aan te leggen of te renoveren.

Wij hebben de afgelopen periode onderzoek laten doen naar de huidige en toekomstige behoefte en capaciteit aan binnen- en buitensportaccommodaties in de gemeente Heerenveen in de periode 2015 tot en met 2030. Ook is een verenigingsmonitor uitgevoerd, waarin de huidige stand van zaken bij sportverenigingen in de gemeente Heerenveen is onderzocht. Onder de werktitel: "Sport- en onderwijsaccommodaties in tijden van krimp en recessie" is de raadscommissie SAZA op 15 juni 2015 (tussentijds) geïnformeerd over de ontwikkelingen in het sportlandschap en over het gemeentelijke financiële kader en perspectief voor instandhouding en renovatie van bestaande en uitbreiding met nieuwe accommodaties op dit terrein.

Wij bieden u hierbij aan de eindversies van de rapportages "Ruimte voor de sport in Heerenveen 2016" en "Verenigingsmonitor Heerenveen 2015", opgesteld door het Mulier Instituut voor sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek uit Utrecht.

Overwegingen

De rapportage "Ruimte voor de sport in Heerenveen 2016" brengt de huidige en toekomstige behoefte aan sportruimte in beeld voor de georganiseerde buitensport (voetbal, hockey, korfbal, rugby, atletiek en kaatsen) en voor de binnensport in de gemeente Heerenveen. Als uitgangspunten bij het onderzoek zijn onder anderen gebruikt de indeling in de woonservicezones, de bevolkings- en leerlingenprognoses en de ontwikkelingen van het aantal leden bij sportbonden.

De bevolking van de gemeente Heerenveen laat in z'n algemeenheid tot 2030 een groei zien van bijna 5%. Met name het aantal 55-plussers gaat groeien en de groepen 12-17 jaar en 35-54 jaar worden kleiner. De leerlingenprognoses laten een daling zien van circa 800 basisschoolleerlingen tot 2030.

In de landelijke ontwikkeling van de ledenaantallen van de sportbonden wordt vooral een toenemende populariteit geconstateerd van het meisjesvoetbal en een sterke groei van de hockeysport. Ook rugby maakt een gestage groei door. Dalers zijn vooral korfbal en kaatsen. Bij de typische binnensporten worden afnemende ledenaantallen bij de zaalsporten (badminton, tafeltennis, turnen en volleybal) vastgesteld, met uitzondering van basketbal.

Uit het onderzoek blijkt dat in de gemeente Heerenveen het aanbod redelijk in balans is met de vraag naar ruimte van de buitensportverenigingen. Een enkel sportpark kampt met tekorten. Elders zouden enkele velden kunnen worden afgestoten.

Typerend voor het noordelijk deel van Nederland is het hoge aantal sportparken en de beperkte omvang van deze sportparken. Dit beeld komt ook naar voren uit het ruimteonderzoek in de gemeente Heerenveen. In de gemeente zijn veel kleinschalige accommodaties, waarbij nagenoeg alle kernen voorzien zijn van een sportaccommodatie. Deze hoge mate van versnippering van buitensportaccommodaties leidt tot een suboptimaal gebruik van sportaccommodaties en vraagt om een groter arsenaal aan velden dan het geval zou zijn bij clustering van de activiteiten op een kleiner aantal sportparken. De gemeente Heerenveen heeft in het verleden bewust gekozen voor de aanwezigheid van sportaccommodaties in de kleine kernen vanuit de mogelijke bijdrage aan de leefbaarheid. Uit het onderzoek naar de bezetting blijkt dat er op dit moment geen ruimte is om gehele buitensportcomplexen af te stoten. Daarbij is niet alleen gekeken naar het gebruik door de sportvereniging(en), derden en/of onderwijs, maar ook

naar zaken als het borgen van de continuïteit van de verenigingen en zoals hiervoor aangegeven, de leefbaarheid in dorpen en wijken.

Bij de beoordeling van de kwaliteit van de buitensportaccommodaties is voor wat de velden betreft, uitgegaan van een onderhoudsniveau dat in Nederland als algemeen geldend acceptabel wordt geacht: de kwaliteitsnormen van NOC*NSF. De gemeente Heerenveen voldoet hieraan, zij het dat onder gelijkblijvende omstandigheden het in de begroting opgenomen budget onvoldoende is om de reguliere onderhoudskosten en renovaties te kunnen betalen.

Uit het onderzoek naar de huidige en toekomstige behoefte aan binnensportaccommodaties blijkt dat er in Heerenveen meer dan genoeg ruimte is. Dit vertaalt zich in een relatief lage bezetting van sporthallen, sportzalen en gymzalen. Zeker de weekenden en overdag (en in sommige gevallen ook tijdens de avonden) laten mogelijkheden zien voor extra gebruik. Gezien het dalende aantal leerlingen in de toekomst en daarmee het afnemend gebruik door het onderwijs, is de verwachting dat de bezetting verder afneemt.

Door verschillen in de berekeningswijze is het niet eenvoudig aan te geven hoe de bezetting in Heerenveen zich verhoudt tot een "algemene" bezetting voor Nederland. Mulier stelt dat binnensportaccommodaties overwegend voor 50% bezet zijn door of bewegingsonderwijs of door sport. De cijfers in Heerenveen laten zien dat de bezetting beperkt is. Dit beeld komt wel overeen met een recent door Mulier uitgevoerd ruimteonderzoek in Leeuwarden.

Het onderhoud van de gemeentelijke binnensportaccommodaties (gymnastieklokalen) en van de gemeentelijke was- en kleedgebouwen op de sportveldencomplexen, wordt naast de eigen visuele inspecties ondersteund door het pakket gebouwenbeheersysteem Systematisch Onderhoud (Kraan), dat uitgaat van de in de branche gebruikelijke afschrijvingstermijnen. Ook hier geldt dat de beschikbare budgetten niet toereikend zijn om het algemeen geldende niveau te kunnen handhaven.

De "Verenigingsmonitor Heerenveen 2015" wijst uit dat de gemeente Heerenveen een actief verenigingsleven kent met overwegend gezonde verenigingen. Verenigingen in Heerenveen hebben net als landelijk het geval is, moeite met werving en behoud van leden en kader en hebben behoefte aan ondersteuning op dit terrein. Daarnaast nemen de zorgen over de financiële situatie toe door de terugloop van sponsorinkomsten en hogere tarieven voor sportaccommodaties.

Het beleidskader

Voor het zoeken naar oplossingen van de in voornoemde onderzoeken gesignaleerde knelpunten is het aanwezige beleidskader mede bepalend. Onderstaande punten uit het eerder aangehaalde Accommodatiebeleidsplan "H♥rt voor Accommodaties!" zijn hierop voor wat de sport betreft van toepassing:

1. Uitgangspunt voor het accommodatiebeleid is om het huidige basisniveau aan gemeentelijke accommodaties in stand te houden. Verdere instandhouding wordt pas heroverwogen als grootschalige investeringen aan de orde zijn (renovatie of nieuwbouw) en/of de bezetting van de accommodaties een kritische grens bereiken.
2. Gebundelde kwaliteit vormt het uitgangspunt voor alle nieuwbouwprojecten op het gebied van maatschappelijke accommodaties in de gemeente Heerenveen.
3. Uitbreiding en nieuwbouw vormen uiterste maatregelen. Eerst dient te worden aangetoond dat bestaande publieke en private accommodaties niet op een verantwoorde wijze kunnen voorzien in de vraag naar accommodaties. Aard en omvang van accommodaties verschillen per dorp en wijk.

4. Voor alle gemeentelijke accommodaties in de gemeente Heerenveen worden kostprijzen berekend, zodat afwegingen op zuivere gronden worden gemaakt.
5. Haalbaarheidsstudies en projectvoorstellen voor accommodaties richting college en raad dienen in alle gevallen te zijn voorzien van een exploitatiedoorrekening.
6. De gemeente Heerenveen draagt ervoor zorg dat haar accommodaties voldoen aan de wetgeving en zijn opgenomen in meerjaren onderhoudsplanningen.
7. Niet eigendom, beheer en exploitatie maar het "faciliteren" van maatschappelijke activiteiten vormt een kerntaak van de gemeente Heerenveen. De gemeente Heerenveen staat open voor initiatieven vanuit externe partijen op dit vlak.
8. Uitvoering van alle projecten vereist een bundeling van diverse geldstromen. Gezien de specifieke aard van projecten en mogelijkheden tot financiering, wordt de dekking per individueel project benaderd.
9. Voorafgaand aan de uitvoering van accommodatieprojecten wordt bezien of flankerende maatregelen noodzakelijk zijn om tot gewenste effecten te komen.

Vornoemde punten zijn nog steeds van kracht en gelden nog altijd als gemeentelijk (sport)accommodatiebeleid. Ze zijn met onderstaande uitgangspunten in ons Hoofdlijnenakkoord 2014-2018 "Heerenveen, volop in beweging" voor de sportaccommodaties nog aangevuld met:

- * Bij beheer en onderhoud worden meer verantwoordelijkheden gelegd bij sportverenigingen. De overdracht van was- en kledaccommodaties wordt doorgezet.
- * Er wordt gestreefd naar meer gezamenlijk gebruik van accommodaties.
- * Bij verzoeken om investeringen in sportaccommodaties als bijvoorbeeld kunstgrasvelden, worden de demografische ontwikkeling van de beoogde doelgroep en de spreiding ten opzichte van andere accommodaties betrokken. Ook zal een substantiële bijdrage van verenigingen worden gevraagd.

Effecten

1. De onderzoeksresultaten.

De uitkomsten van de onderzoeken leiden er toe dat er in ieder geval op korte termijn maatregelen moeten worden getroffen om het tekort aan veldcapaciteit bij enkele verenigingen op te lossen en dat er voor wordt gezorgd dat de uitvoering van die maatregelen ook financieel wordt gewaarborgd. In het kader van het duurzaam financieel herstel zal de gemeente bovendien voor de toekomst voldoende geld moeten reserveren voor onderhoud en renovaties c.a. van sportaccommodaties (zie hierna onder "Financiën, risico's en beheersmaatregelen").

Een overzicht van de maatregelen.

I. Fysiek:

- a. Het natuurgras hockeyveld op sportpark De Heide te Heerenveen omzetten in een kunstgras hockeyveld (reeds gepland; uitvoering komende zomer).
- b. Eén van de natuurgras wedstrijdelden op het sportpark in Akkrum vervangen door een kunstgrasveld (2017).
- c. Het verstrekken van een gemeentelijke bijdrage in de kosten van een eigen clubaccommodatie voor de kaatsvereniging De Pompeblêdden (2017).
- d. Vervangen van een natuurgras wedstrijdveld op het sportpark De Akkers te Heerenveen door een kunstgrasveld (2018).
- e. Vervangen van een natuurgras wedstrijdveld op het sportpark Skoatterwâld te Heerenveen door een kunstgrasveld als blijkt dat de velden die nu samen met de SC Heerenveen worden gebruikt, niet optimaler ingezet kunnen worden voor en door de VV Heerenveen (2018).

II. Beleidsmatig:

- a. Gegeven de huidige realiteit met demografische verschuivingen dient te worden onderzocht of een versnipperd aanbod van buitensportaccommodaties op lange termijn in stand kan worden gehouden of dat het noodzakelijk is toe te werken naar een efficiënter gebruik van de ruimte en van de financiële middelen.
- b. Om aanbod en vraag meer in balans te brengen is het noodzakelijk ons te oriënteren op mogelijkheden van optimaliseren van gebruik, bezetting, etc. van in ieder geval de gemeentelijke binnensportaccommodaties. Dat kan naast sluiting ook inhouden zelfbeheer (beheer door één of meer verenigingen) of een bepaalde vorm van privatisering. Bij het bepalen van welke binnensportlocaties kunnen worden opgeheven zal rekening gehouden moeten worden met de bereikbaarheid van deze locaties voor bewegingsonderwijs in perspectief van het huisvestingsplan basisonderwijs dat de gemeenteraad op 18 april 2016 heeft vastgesteld ("Herijking Toekomstperspectief Huisvesting Basisonderwijs gemeente Heerenveen 2016").

Het vinden van aanvulling op sportparken elders voor buitensportverenigingen met een tekort en/of het eventueel afstoten van binnen- en buitensportaccommodaties, vereist niet alleen een gedegen onderzoek, maar ook een helder communicatietraject met de gebruikers (sportverenigingen, onderwijs, etc.) en exploitanten. Dit vraagt de nodige tijd.

Tijdens de onder "Aanleiding" vermelde vergadering van 6 november 2014 heeft de gemeenteraad gevraagd ook aandacht te hebben voor de financiële zelfstandigheid van verenigingen en de kostendekkendheid van de tarieven. In de "Verenigingsmonitor Heerenveen 2015" zijn onder anderen de financiën van de deelnemende verenigingen onderzocht. De situatie geeft niet direct de indruk dat de verenigingen in de gemeente Heerenveen er op dit moment slecht voor staan.

2. Tarieven.

In het kader van een gemeentebrede bezuinigingsoperatie is in 2012 besloten om de tarieven voor binnen- en buitensportvoorzieningen in de periode 2013–2015 stapsgewijs te verhogen naar een prijspeil van 200% ten opzichte van 2012. Voor zowel de binnen- als de buitensportvoorzieningen zijn we op het peil beland van 200% ten opzichte van 2012. Daarmee is de stapsgewijze tariefsverhoging afgerond. Het resultaat is een extra opbrengst van zo'n € 85.000,-.

De tarieven van de sportvoorzieningen in omliggende gemeenten liggen over het algemeen lager dan in Heerenveen (prijspeil 2015). Wat de binnensport betreft variëren de tarieven bij omliggende gemeenten voor een uur gebruik gymnastieklokaal van € 7,50 tot € 17,70 per uur. De gemeente Heerenveen zit daar boven met € 20,- per uur. Ook het tarief van Sportstad voor de sporthal ligt lager; op circa € 12,50 per uur. Bij de sportvelden liggen de tarieven aanzienlijk hoger dan die van gemeenten in de directe omgeving. De onderlinge verschillen zijn ook groot. De gemeente Heerenveen steekt daar met € 2.497,- per veld bovenuit. Voor kunstgras voetbalvelden zijn de verschillen iets minder groot.

Jaartarieven 2014/2015	Natuurgras Voetbalveld	Kunstgras voetbalveld
Opsterland	€ 400	€ 800
Sudwest Fryslân	€ 1.200	€ 2.500
De Friese Meren	€ 700	€ 1.750
Heerenveen	€ 2.497	€ 3.849

Gelet op de hoogte van de huidige tarieven in de gemeente Heerenveen verdient het ons inziens geen aanbeveling deze voorlopig verder te verhogen dan met het reguliere

prijsindexcijfer. Wij zijn wel voornemens om voor de gymzalen een dalurentarief te gaan invoeren voor doordeweekse dagen tot 17.00 uur en voor de weekenden, om daarmee tijdens die momenten het gebruik te stimuleren. Het dalurentarief ligt ongeveer 20 - 25% lager dan het normale gebruikstarief per uur.

Het is geen geheim dat de gemeentelijke tarieven niet kostendekkend zijn. Dat is ook nooit de bedoeling geweest. Wel maakt een kostprijsberekening het mogelijk om aan te geven in welke mate tarieven of inkomsten kostendekkend zijn. Op die manier wordt ook duidelijk welke subsidie de gemeente aan gebruikers verstrekt als onderdeel van het beschikbaar stellen van gemeentelijke sportvelden en gymzalen.

In 2015 hebben wij een kostprijsberekening gemaakt van zowel de binnen- als de buitensportvoorzieningen. De kapitaallasten en grondkosten zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat deze kosten niet consequent in de financiële administratie zijn verwerkt en er dus geen goed zicht is op deze kosten. Het resultaat is een dekkingspercentage van 35% bij de binnensport en bij de buitensport van 25%. De dekkingspercentages houden in dat de inkomsten respectievelijk 35% en 25% van de exploitatiekosten dekken. Dit betekent ook dat er ten minste respectievelijk 65% en 75% subsidie wordt verstrekt aan alle gebruikers. Om de kostendekkendheid van de gemeentelijke tarieven voor binnen- en buitensportvoorzieningen te bepalen, moeten de percentages worden vastgesteld. Wij zijn voornemens om periodiek - eens per 4 jaar - te toetsen of de tarieven nog aan de vigerende dekkingspercentages voldoen.

3. Resultaten Hoofdlijnenakkoord.

Gezien de overwegend kleinschaligheid van de gemeentelijke sportparken ontstaat in de praktijk een spanningsveld met de uitgangspunten van ons Hoofdlijnenakkoord d.d. 19 december 2013. Dat spanningsveld bestaat enerzijds uit wet- en regelgeving en wordt anderzijds begrensd door financiële- en/of organisatorische aspecten. De volgende kanttekeningen zijn daarbij te plaatsen.

a. Overdracht beheer en onderhoud.

De gemeente Heerenveen stimuleert een grotere rol van verenigingen bij het beheren en onderhouden van sportaccommodaties. Zo is in het verleden het beheer en onderhoud van de gemeentelijke sportveldencomplexen in Jubbega, Nieuwehorne en in Heerenveen (De Heide en Skoatterwâld) al overgedragen aan de verenigingen. In De Knipe is het onderhoud c.a. buiten de lijnen van de sportvelden overgedragen aan de voetbalvereniging. Ook zijn enkele gemeentelijke was- en kleedruimten in eigendom overgedragen aan de verenigingen (VV Read Swart in De Knipe en hc Quick Stick De Heide-Heerenveen). Recent heeft overdracht van de kleedkamers aan de rugbyclub in Heerenveen plaatsgevonden. De (verouderde) kleedkamers bij het sportcomplex in Tjalleberd worden opgenomen in de nieuwe MFA Ængwirden van de Stichting Samenwerking Bevordert Vooruitgang (SBV).

Uitgangspunt voor het beleid buitensportvoorzieningen is om deze onder het Sportbesluit te brengen. Dit houdt in dat de gemeente gelegenheid biedt voor het beoefenen van sport en verantwoordelijk is voor toezicht, beheer en onderhoud. Via een door verenigingen op te richten beheerstichting is dit ook te realiseren. Bijkomend voordeel van dit beleid is dat bij investeringen de BTW in aftrek kan worden genomen.

Aanleg, renovatie en specialistisch onderhoud van velden zijn echter wel werkzaamheden die de verantwoordelijkheid zijn van de gemeente als eigenaar. Het tegen een vergoeding uitbesteden van deze werkzaamheden heet inkoop. Bij inkoop door de gemeente is de Aanbestedingswet van toepassing. Op 1 april 2016 is een nieuwe Aanbestedingswet in werking getreden, waarmee de mogelijkheden voor gemeenten om 1-op-1 opdrachten te gunnen aan sportverenigingen verder worden beperkt. Het is dan

niet meer mogelijk om voor een langere periode onderhoudswerkzaamheden over te dragen aan sportverenigingen en stichtingen, etc. Deze werkzaamheden zullen in het vervolg op een reguliere wijze moeten worden aanbesteed. In combinatie met het Sportbesluit is het overdragen van beheer en onderhoud door bijvoorbeeld privatisering, niet meer mogelijk. De overdracht van gemeentelijke was- en kleedgebouwen kan wel worden doorgezet.

b. Gezamenlijk gebruiken van buitensportaccommodaties.

Nagenoeg alle kernen in de gemeente Heerenveen zijn voorzien van een buitensportaccommodatie. De volgende sportverenigingen maken gezamenlijk gebruik van eenzelfde accommodatie:

- * De kaatsvereniging in Heerenveen maakt tijdelijk gebruik van het complex vv Heerenveense Boys.
- * De kaatsvereniging in Tjalleberd maakt medegebruik van het voetbalveld aldaar.
- * Enkele teams van de SC Heerenveen gebruiken voor hun trainingen het sportcomplex in Nieuwehorne.
- * VV Read Swart maakt 's winters gebruik van het kunstgrasveld van KV Kinea en
- * VV Nieuweschoot heeft de mogelijkheid het kunstgrasveld op het sportveldencomplex De Akkers op vrijdagavond te gebruiken, indien de kwaliteit van het eigen natuurgras trainingsveld op dat moment te wensen overlaat.

Gezien de huidige spreiding van de veldsportaccommodaties is de vraag in hoeverre een optimaal gebruik van de beschikbare accommodaties daadwerkelijk mogelijk/haalbaar is. Is bijvoorbeeld de VV Akkrum met haar veldentekort te verwijzen naar de velden van de VV Oldeboorn? Of is de VV Heerenveense Boys en/of de VV Heerenveen te verwijzen naar de overvloedige sportvelden in Jubbega?

De kaatsclub in Heerenveen heeft ons inmiddels laten weten niet content te zijn met het tijdelijke medegebruik van de sportvelden De Akkers. Wegens de komst van een kunstgras hockeyveld ter plaatse van het huidige natuurgrasveld moest de kaatsvereniging haar "vaste" stek op de sportvelden De Heide noodgedwongen verlaten. Tijdelijk is de vereniging verplaatst naar de voetbalvelden op De Akkers, in afwachting van een definitieve locatie in het plan Sportstad Buiten, waarin Friese sporten als fierljeppen en kaatsen een prominente plaats zouden krijgen. De kans dat het kaatsen een plek krijgt in dit plan is echter praktisch nihil (geworden). Er is ongerustheid bij de leden over het voortbestaan van de vereniging en daar is de locatie een belangrijk onderdeel van. Mede vanwege het tekort aan veldcapaciteit van de voetbalvereniging Heerenveense Boys, is de kaatsvereniging weer op zoek naar een "eigen locatie" in de plaats Heerenveen met daarop eveneens een eigen clubgebouw.

Zoals bekend is het plan van de VV Jubbega en de KV Wordt Kwiek om onder afstoting van de korfbalvelden en met de komst van o.a. een kunstgras korfbalveld, gezamenlijk gebruik te gaan maken van het voetbalcomplex in Jubbega, mede als gevolg van wet- en regelgeving (Aanbestedingswet en Sportbesluit), uiteindelijk financieel niet haalbaar gebleken voor beide verenigingen.

c. Eigen bijdrage verenigingen.

Recent hebben sportverenigingen bijgedragen aan investeringen bij gemeentelijke sportvoorzieningen. Zo heeft de atletiekvereniging de aanleg van 2 extra sprintlanen op de atletiekaccommodatie De Stripe bekostigd en hebben de VV Nieuweschoot en VV Mildam een flinke dosis zelfwerkzaamheid ingezet bij de renovatie van de gemeentelijke kleedkamers. Ook de KV Kinea heeft bij de vernieuwbouw van hun eigen club- en kleedaccommodatie zowel in geld als in zelfwerkzaamheid bijgedragen. Bij de op handen zijnde vervanging (upgrading) van de top laag van het kunstgras hockeyveld en de aanleg van een nieuw kunstgras hockeyveld, draagt ook de hockeyvereniging Quick Stick

financieel bij.

Het Hoofdlijnenakkoord geeft aan dat bij verzoeken om investeringen in sportaccommodaties een substantiële bijdrage van de verenigingen wordt gevraagd. Het "substantiële" is echter niet nader gedefinieerd. Uit vorenstaande praktijkvoorbeelden blijkt ook wel dat er in dezen geen eenduidigheid is. Bovendien verschaft het betalen van een eigen bijdrage aan gemeentelijke eigendom de vereniging geen status van mede-eigenaar. Dit leidt nog wel eens tot discussie. Als beleidslijn hanteren wij daarom voortaan, dat een vereniging in principe 1/3 van de werkelijke kosten betaalt. Daarmee is overigens niet uitgesloten, dat in concrete situaties gemotiveerd van deze beleidslijn kan worden afgeweken en alsnog maatwerk wordt toegepast.

Beleid en regelgeving

In de vigerende gemeentelijke Beleidsnota Sport & Bewegen 2012 – 2016 "Iedereen actief!" is het beleid ten aanzien van de sportaccommodaties geen onderdeel. Daarvoor moet zoals aangegeven een beroep worden gedaan op het strategische beleidskader van het Accommodatiebeleidsplan "H♥rt voor Accommodaties!", aangevuld met de uitgangspunten van ons Hoofdlijnenakkoord. Op het gebied van de sportaccommodaties heeft de gemeente geen wettelijke taak, behoudens het ter beschikking moeten stellen van ruimte voor de lessen bewegingsonderwijs binnen een gelimiteerde afstand vanaf de onderwijslocatie.

In het Wmo & Gezondheidsplan "Iedereen doet mee" is aangegeven (beleidsdoel 2) dat de gemeente zich inspanst om de aanwezige sociale voorzieningen waarbij ontmoeting (als basis voor het aangaan van sociale contacten) een belangrijke factor speelt, in stand te houden. Hierbij gaat het onder anderen om voorzieningen op het gebied van sport. De gemeente bepaalt zelf het niveau van de voorzieningen (hoeveel en waar).

Financiën, risico's en beheersmaatregelen

De uitvoering van de actualisatie van het "Accommodatieplan Sport" vraagt in 2017 en in 2018 om enkele investeringen. Met de aanleg van een drietal kunstgrasvelden is in totaal een bedrag gemoeid van circa € 1.200.000,-. De bijdrage aan het clubgebouw van de kaatsvereniging vraagt maximaal € 50.000,-. Aan jaarlijkse lasten is dit in totaal ongeveer € 112.000,-.

Het onderhoudsbudget voor de sportvelden wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van het in de gemeentelijke begroting vastgestelde inflatiecijfer. Gezien de technische staat en de kwaliteit van de sportvelden is het in de begroting opgenomen budget (circa € 380.000,-) onvoldoende om de reguliere onderhoudskosten op basis van de algemeen acceptabele kwaliteitsnormen van NOC*NSF te betalen. Hiervoor is met ingang van 2017 jaarlijks circa € 30.000,- extra nodig.

In de Voorziening Sportvelden zijn alle renovatiekosten en de kosten voor het vervangen van de kunststof toplagen van de velden en de atletiekbaan opgenomen. Met het verouderen van de natuurgrasvelden en de (op)komst van de kunstgrasvelden, stijgen ook de jaarlijkse renovatiekosten. De Voorziening toont vanaf 2020 een negatief resultaat. Renovaties kunnen dan niet meer plaatsvinden. Daarmee komt het in stand houden van de sportvelden in gevaar! Om dit te voorkomen moet met ingang van 2017 bovenop de ruim € 215.000,- jaarlijks extra een bedrag van € 80.000,- in de Voorziening worden gestort.

De bekostiging van het onderhoud van de gemeentelijke was- en kleedgebouwen op enkele sportveldencomplexen, van de gemeentelijke gymnastieklokalen en van de 2 in gemeentelijk eigendom zijnde sporthallen (Utingeradeelhal en de sporthal VMBO-plein) vindt plaats vanuit de Voorziening Onderhoud Gebouwen. Uit deze voorziening wordt het onderhoud van al het gemeentelijk onroerend goed bekostigd (naast de sportgebouwen onder anderen de gemeentelijke kantoren, gemalen en sociaal-culturele gebouwen). Ook voor deze voorziening zijn de beschikbare middelen ontoereikend en zal jaarlijks een extra storting nodig zijn.

Voor de maatregelen uit het geactualiseerde "Accommodatieplan Sport" is geen financieel sluitende aanpak. In het kader van de jaarlijkse Perspectiefnota's (te beginnen met die van 2016) zullen nadere keuzes moeten worden gemaakt voor de benodigde dekkingen.

Vervolgaanpak

De resultaten uit de beide rapportages moeten op onderdelen nader worden uitgewerkt. Binnenkort starten wij met een herijking van het beleidsplan breedtesport(stimulering). De thema's "Sportaccommodatiebeleid" en "Breedtesportbeleid" leiden uiteindelijk tot één integrale lange termijn Sportvisie met daaraan gekoppeld een jaarlijks Uitvoeringsprogramma. Bij het opstellen van deze Sportvisie wordt ook de aanpak van de beleidsmatige maatregelen uit beide rapportages (zie onder "Effecten" IIa en b) en voor de gemaakte kanttekeningen bij de uitgangspunten van ons Hoofdpijnenakkoord (zie onder "Effecten" 3a, b. en c.) meegenomen. Ons streven is de lange termijn Sportvisie eind 2016/begin 2017 aan de gemeenteraad ter besluitvorming voor te leggen.

Communicatie

Voor de start van de onderzoekswerkzaamheden zijn sportverenigingen en accommodatie-eigenaren en -beheerders in de gelegenheid gesteld om aan de hand van een vragenlijst inzicht te geven in het ledenaantal en -ontwikkeling van de vereniging, het aantal aan de competitie deelnemende teams, het gebruik van de accommodatie, de bezetting van de accommodatie, de toekomstverwachtingen, etc. Wij hebben de sportverenigingen, etc. over resultaten van de onderzoeken per nieuwsbrief "Ruimte voor sport in Heerenveen" van april 2016 geïnformeerd.

Binnenkort worden in het kader van de herijking van het breedtesportbeleid in de gemeente een tweetal bijeenkomsten georganiseerd voor sportverenigingen, accommodatie-eigenaren en -beheerders, vertegenwoordigers dorps- en wijkbelangen, etc. Tijdens deze bijeenkomsten worden de uitkomsten van de gehouden onderzoeken ook gepresenteerd. Na de presentatie is er mogelijkheid tot het stellen van vragen en discussie. De resultaten daarvan worden als input gebruikt voor het vormgeven van de Sportvisie.

Relevante informatie

1. Rapport "Ruimte voor sport in Heerenveen" d.d. februari 2016
2. Rapport "Verenigingsmonitor Heerenveen 2015" d.d. december 2015
3. Nieuwsbrief "Ruimte voor sport in Heerenveen" met de resultaten onderzoeken aan sportverenigingen, accommodatie-eigenaren etc. d.d. april 2016

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,
de secretaris,

de burgemeester,

de heer F.H. Perdok

de heer T.J. van der Zwan

Onderwerp

Actualisatie Accommodatieplan Sport

De raad van de gemeente Heerenveen;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 5 april 2016;
gelet op, artikel 2 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;

overwegende dat, de afgelopen periode onderzoek is gedaan naar de huidige en toekomstige vraag en aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties in de gemeente Heerenveen en dat de gang van zaken bij sportverenigingen is onderzocht en dat de conclusies uit beide onderzoeken aanleiding geven tot het treffen van maatregelen.

Besluit

1. In te stemmen met continuering van de strategische beleidsuitgangspunten uit het plan "H♥rt voor Accommodaties!" 2008-2014 voor de gemeentelijke sportaccommodaties.
2. Kennis te nemen van de rapportages "Ruimte voor sport in Heerenveen 2016" en "Verenigingsmonitor Heerenveen 2015".
3. De financiële consequenties van de fysieke maatregelen uit de rapportage "Ruimte voor sport in Heerenveen 2016" te betrekken bij de Perspectiefnota 2016.
4. De beleidsmatige conclusies uit beide rapportages te betrekken bij de nog op te stellen lange termijn Sportvisie. Hierbij gelden voor wat betreft de sportaccommodaties aanvullend de volgende principes:
 - het dekkingspercentage voor de tarieven bij de binnensport bedraagt 35% en bij de tarieven buitensport 25%. Eén keer per 4 jaar (voor het eerst in 2019) wordt getoetst of de tarieven nog aan deze dekkingspercentages voldoen;
 - beheer en onderhoud van sportvelden blijft bij de gemeente. De overdracht van gemeentelijke was- en kleedgebouwen wordt doorgezet;
 - gezamenlijk gebruik van buitensportaccommodaties blijft waar mogelijk uitgangspunt en
 - de eigen bijdrage van sportverenigingen aan investeringen bij gemeentelijke sportvoorzieningen bedraagt in principe 1/3 deel van de werkelijke kosten.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 23 mei 2016.

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw W.J.M.A. Jansen

de heer T.J. van der Zwan